

A photograph of a golf course at night. In the foreground, several people are on the green. One person is in the middle of a golf swing. To the right, two other people are watching. In the background, there is a dense line of trees, and behind them, a massive, intense fire is burning, with bright orange and red flames reaching high into the dark sky. The fire appears to be consuming a large structure or a large pile of debris.

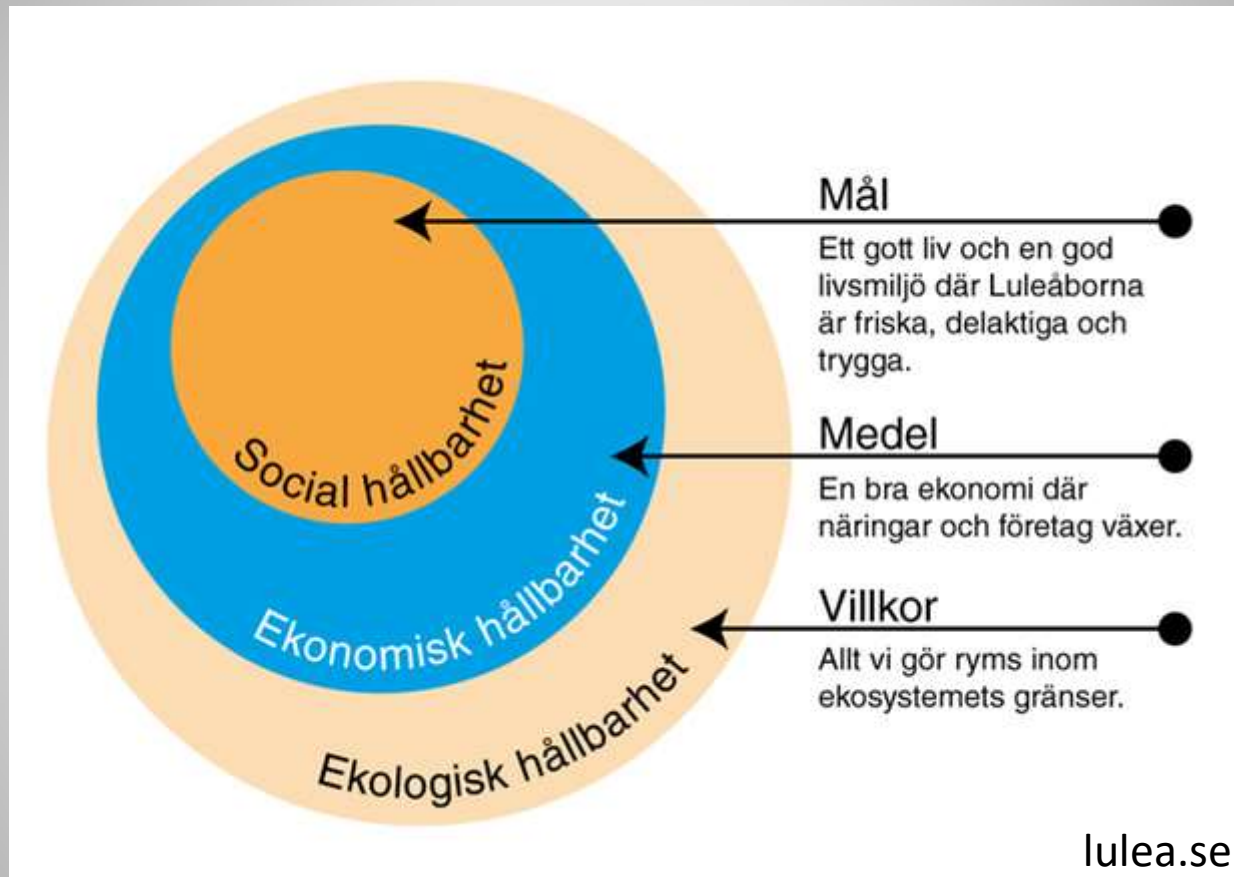
Hållbar utveckling och ekonomisk tillväxt

Mikael Malmaeus

Regional brytningstid 2021-04-21

Photograph by Kristi McCluer

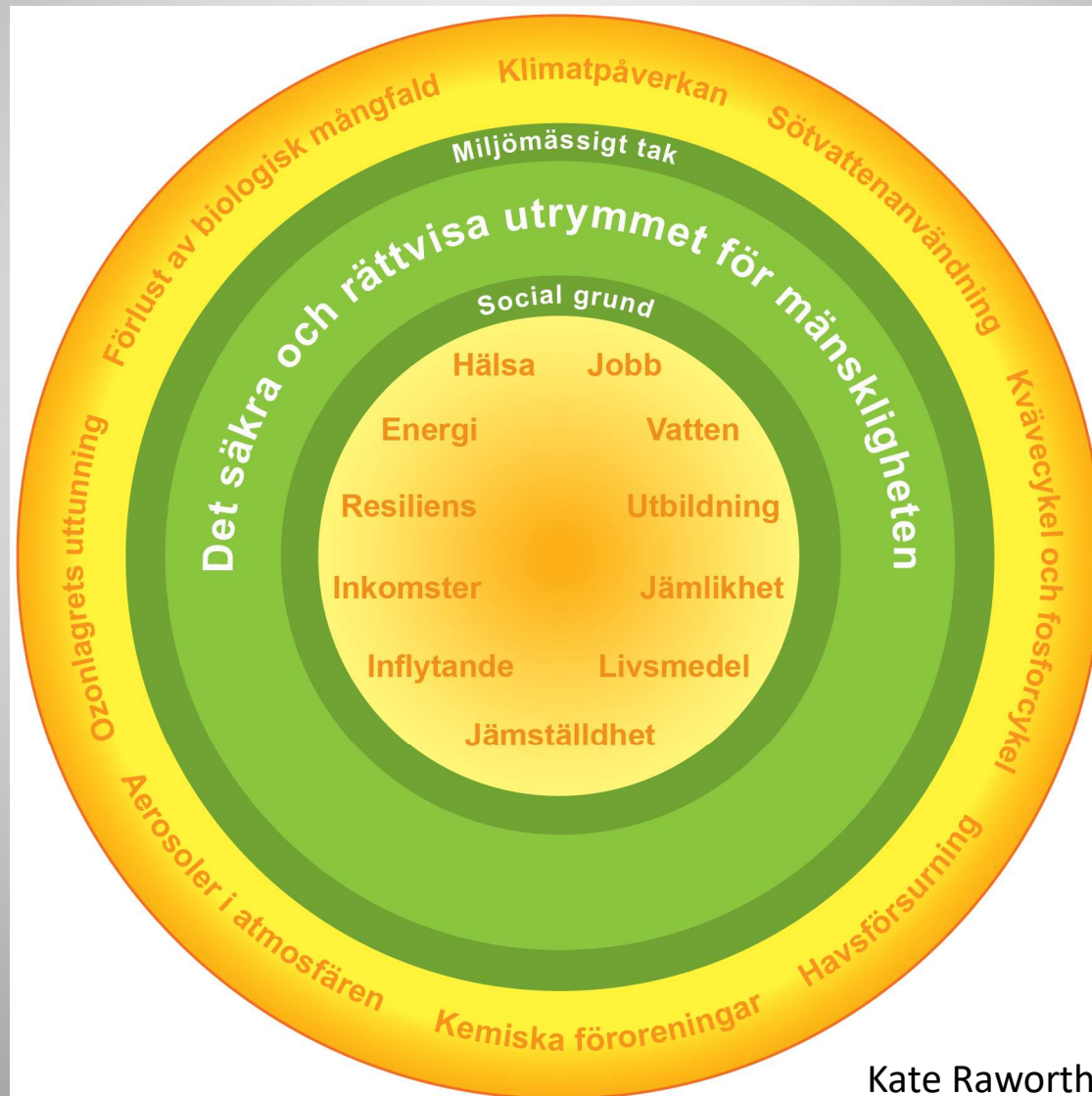
Exempel från en kommun

Hållbar utveckling ?

Hur stor bör ekonomin vara?

Kate Raworth

Doughnut economics

Tankar om tillväxt

”Den som tror att exponentiell tillväxt kan fortsätta för evigt i en begränsad värld är antingen en galning eller en ekonom.” (Kenneth Boulding, ekonom)

”Att påstå att det finns gränser för den ekonomiska tillväxten är ungefär lika klipskt som att påstå att det finns gränser för människans fantasi och uppfinningsrikedom.” (Gunnar Örn, ekonomijournalist)

“We are in the beginning of a mass extinction, and all you can talk about is money and fairy tales of eternal economic growth”. (Greta Thunberg – FN:s klimatmöte 23/9 2019)

”Tillväxt är inte synonymt med BNP” (men en ökning av ”välståndet i världen”
... Catarina Kärkkäinen – SvD 29/9 2019)

”Och kanske är det så för vissa av dagens tillväxtkritiker, att deras invändningar mot tillväxt inte bara handlar om klimatet. Kanske vill de helt enkelt inte att människor ska vara fria.” (Isobel Hadley-Kamptz – Expressen 9/10 2019)

”Harangen mot ekonomisk tillväxt är också olycklig eftersom klimatomställning kräver en dynamisk och flexibel ekonomi ...” (Mathias Svensson – DN 8/11 2019)

”Men slutsatsen att tillväxten därmed måste minska är fel. För att snabbt och radikalt minska användningen av fossila bränslen måste tillväxten och teknikutvecklingen av sol-, vind-, vatten- och kärnkraft öka.” (PM Nilsson – DI 25/9 2019)

Kreativ förstörelse

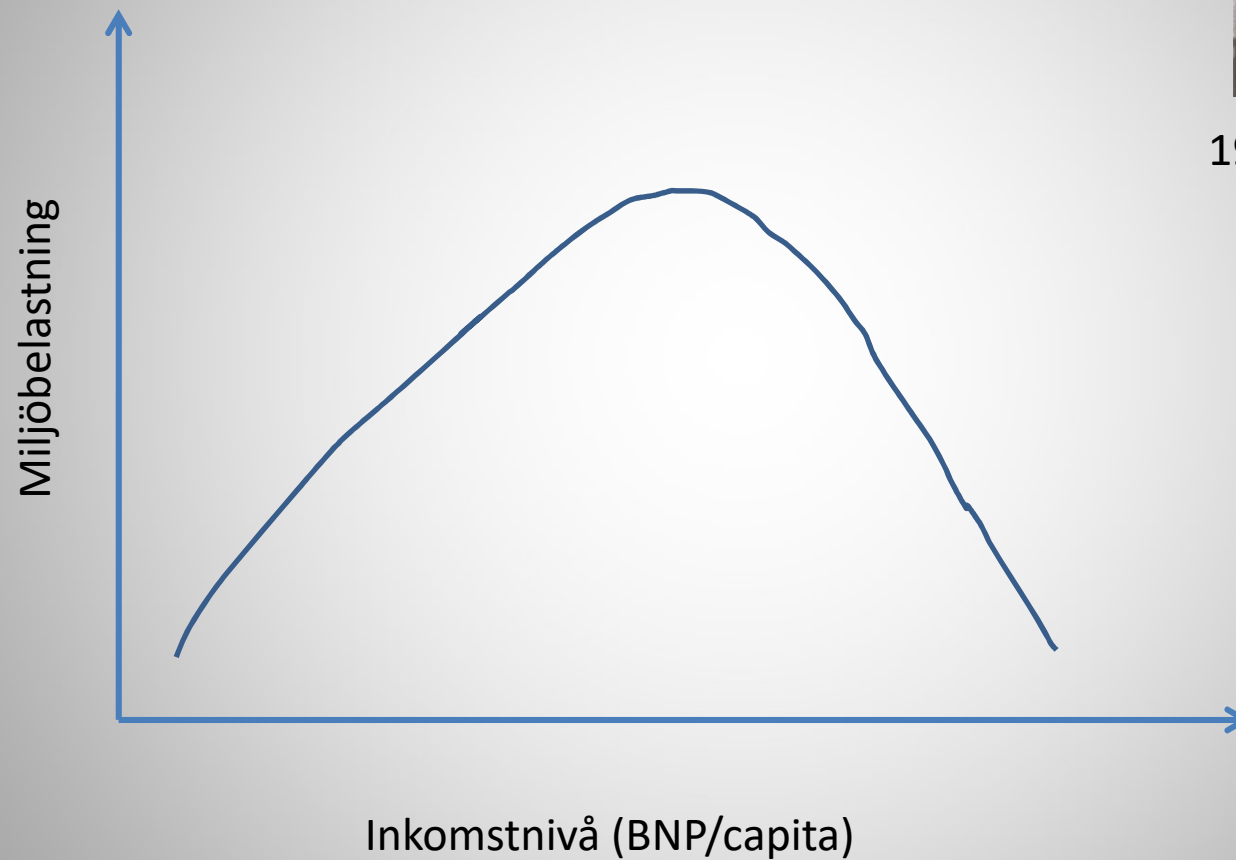
"This process of Creative Destruction is the essential fact about capitalism"
Joseph A. Schumpeter, 1942

"Miljökuznetzkurvan"

Simon Kuznets

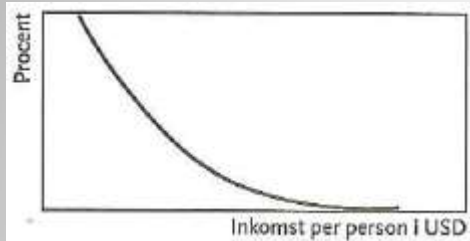

1901 – 1985

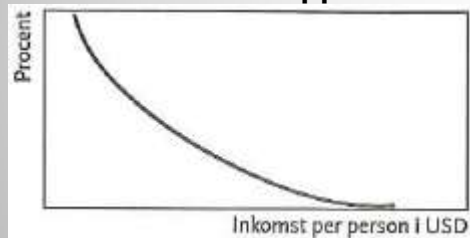

Sambandet mellan miljöbelastning och ekonomisk tillväxt

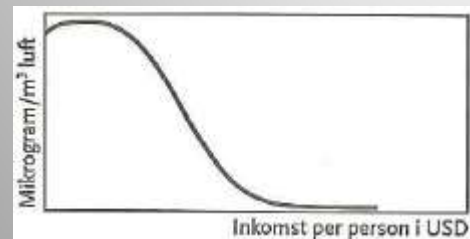
Befolkning utan tillgång till rent dricksvatten

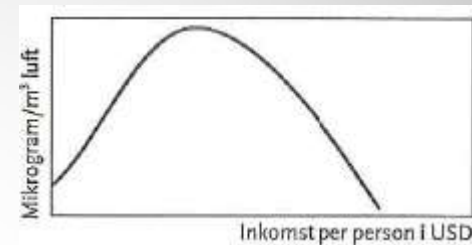
Stadsbefolkning utan tillgång till vatten och avlopp

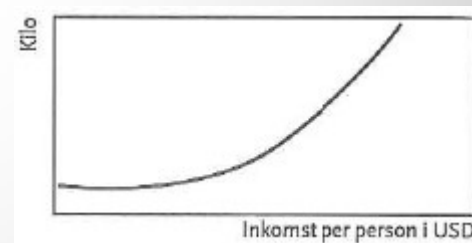
Partiklar i stadsluft

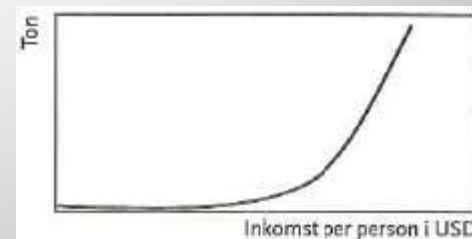
Svaveldioxid i stadsluft

Sopmängd per person

Koldioxidutsläpp per person

Empiriska studier

- I en majoritet av världens länder mycket starka samband mellan BNP, CO2 och materialanvändning (med mera)
- Relativ frikoppling ganska vanlig i höginkomstländer (främst pga ändrad energiproduktion)
- I ett urval av länder även absolut frikoppling mellan CO2 och BNP (även ur ett konsumtionsperspektiv), men ej för materialanvändning
- Inte i närheten av vad som krävs för att nå klimatmål

När tillväxten uteblir

	På kort sikt	På lång sikt
Offentliga finanser	Negativ påverkan	Möjlig påverkan
Arbetsmarknad	Negativ påverkan	Osäkert
Fattigdom	Negativ påverkan	Möjlig påverkan
Ojämlighet	Osäkert	Osäkert
Skuldsättning	Negativ påverkan	Inga direkta effekter
Finansiella sektorn	Negativ påverkan	Anpassning krävs
Näringsliv	Negativ påverkan	Anpassning krävs
Globalisering	Negativ påverkan	Anpassning krävs
Inlåsnings effekter	Ja	Nej

Malmaeus & Alfredsson, 2017

Fyra beskrivningar av Sverige år 2050

“Bortom BNP-tillväxt”

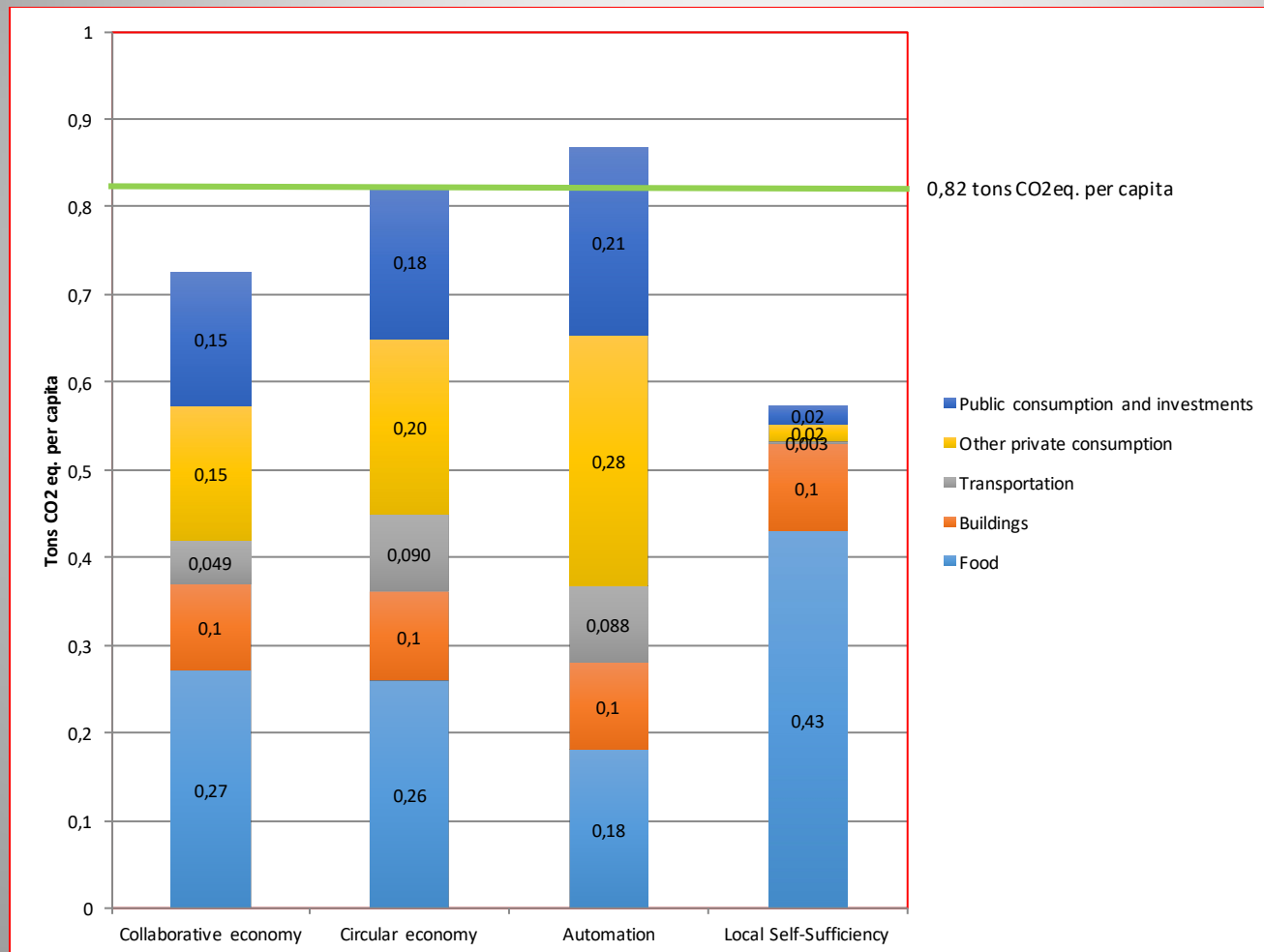
**Delningsekonomi – vi
nätverkar och är
prosumenter med hjälp
av digitaliseringen**

**Ökad lokal
självförsörjning –
hushållen producerar i
lokalsamhällen**

**Automatisering för
livskvalitet
– robotarna gör jobbet
och vi har tid för annat**

**Cirkulär ekonomi i
välfärdsstaten – staten
styr med hjälp av
näringslivet**

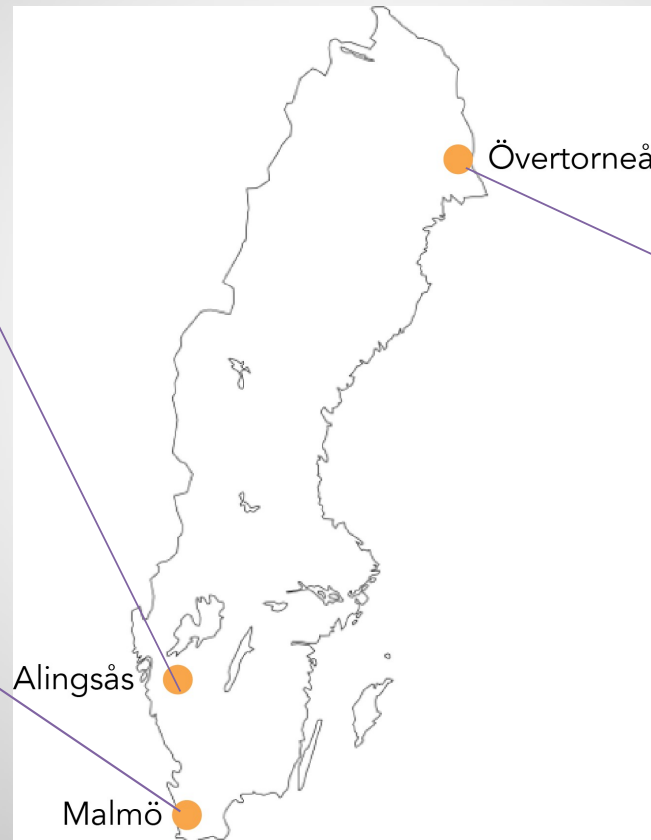
Totala CO₂-utsläpp per capita (exkl. internationellt resande)

Fokusgrupper i tre svenska kommuner

550 km²
40,000 invånare
2 fokusgrupper med
6 + 6 deltagare

330 km²
350,000 invånare
2 fokusgrupper med
6 + 9 deltagare

2490 km²
5,000 invånare
2 fokusgrupper med 4
+ 5 deltagare

Fokusfråga: Om Sverige hade utvecklats på detta sätt, hur skulle det se ut i den här kommunen? Vilka konsekvenser skulle det få?

Referensramar

- En blandning av mainstream och radikala perspektiv återfinns i planer och policydokument
- Många talar om hållbar utveckling som ett "slitet koncept"...
- ...och framhåller behovet av ett bättre koncept/definition/ramverk

"Hållbar tillväxt används av alla aktörer, eftersom det är ett till intet förpliktigande lösenord för att få igenom det man vill. För somliga betyder det att modifiera projekt på något visst sätt, och för andra betyder det bara att lyfta fram någon viss aspekt inom ett projekt för att 'göra det hållbart'. Men jag ser det inte på det sättet. /.../ /Som jag ser det/ så är mycket lite av det vi håller på med hållbart"

(Energi- och klimatstrategi, Alingsås)

Förändra förväntningar!

- Genom att öppna upp för lägre förväntad tillväxt (eller nolltillväxt) kan många negativa effekter av lägre ekonomisk tillväxt undvikas som generellt beror på felaktiga förväntningar.
- Förändrade förväntningar och föreställningar om vad samhället och livet kan innehålla (t ex genom scenariobaserade diskussioner och samhällsdebatt) är avgörande både för att välja väg och för att uppmuntra till förändring.

